Брой 203
Ноември 2020

CERTIFIED ISO 9001
UKAS MANAGEMENT SYSTEMS 001

STING pharmaceutical products

милгамма®
50 mg / 250 микрограма
обвити таблетки
Бенфотиамин
(Витамин B_1)
Цианокобаламин
(Витамин B_{12})

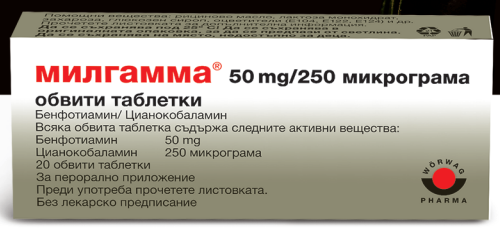

Регенерира периферната нервна система

милгамма® обвити таблетки е лекарство, което съдържа две активни съставки – бенфотиамин (витамин B_1) и цианокобаламин (витамин B_{12})

милгамма® обвити таблетки се използва в комплексното лечение на следните заболявания:
- заболяване или увреждане на периферни нерви (например поради диабетни и алкохолни невропатии)
- болка или възпаления на нерва
- херпес зостер
- парези на лицевите нерви
- ревматични оплаквания
- мускулни болки

милгамма® обвити таблетки - препоръчителна доза:
По 1 обвита таблетка четири пъти дневно. При по-леки случаи, като укрепващо средство и в период на възстановяване: по 1-2 таблетки дневно са достатъчни. **милгамма®** обвити таблетки се приемат без да се дъвчат и след хранене, с чаша вода.

Номер на разрешение за реклама:
А-0199/22.08.2019
Лекарствен продукт
без лекарско предписание.
За лица над 18 години.
Преди употреба прочетете
листовката!

За повече информация:
Адрес: гр. София,
ул.“Софийски герой“ 1,
Тел: 02/462 71 58

Уважаеми колеги,

В условия на безпрецедентна пандемия и криза в социалната среда, ние от Стинг продължаваме да мислим и градим стабилен и оптимистичен бизнес модел, обезпечаващ интересите и нуждите на Вас – нашите клиенти и партньори. Тенденцията, която следваме е основана на последователни принципи, базирани на оценка на риска.

Този месец ще продължим да говорим за нуждата от възприемане на Дигиталната трансформация в аптеката, не само защото е едно от най-обсъжданите неща през последните няколко години, но и защото от следващата година ще се наложи да бъде активно прилагана в сектора. Това не е просто нова гореща тенденция. Тя включва промяна в културата, която всяка фирма трябва да направи, за да оцелее на фармацевтичния икономически пазар. В началото на октомври проведохме 8-та есенна конференция „На фокус“. На нея беше направен анализ на развитието на фарма пазара и как постепенно да променим мисленето си, за да бъдем по-ефективни в бизнес развитието си. Дигиталната стратегия не е IT стратегия и изисква различен подход. Да се адаптира уеб сайтът на фирмата, да се добави анализ на данни или да се предложат нови онлайн преживявания на потребителите – това са стъпки, които да се предприемат. Тези инвестиции променят основно формата на взаимодействие и в по-малка степен функцията им.

Трансформирането на бизнеса с помощта на дигиталните технологии, особено в сферата на фарма маркетинга, има смисъл тъй като е налице често изменение на очакванията на потребителите, възможностите и информацията. Когато фирмите наближат края на тяхното първо дигитално пътуване, въпросът за дигиталната стратегия отново идва на дневен ред. Това е текущият процес на създаване на бизнес, готов да работи в променяща се цифрова среда и да се справи с бързи и непрекъснати промени.

Всички проучвания сочат, че бизнесите се провалят при баланса на ежедневните бизнес операции с необходимостта да се инвестира в дигитални иновации, които го стимулират да върви напред. Но в един свят, в който опитът и преживяванията на клиентите се превръща в ключов диференциатор на аптечната услуга, никога не е била по-важна способността да стимулираме иновациите, да изпробваме предположения за дигитални нововъведения и да се ориентираме в съответствие с променящите се пазарни изисквания.

Ние от Стинг ще използваме всички тези инструменти, за да отговорим адекватно на потребностите на пазара. Складовите ни наличности са съобразени с търсенето и имаме пълна готовност да Ви снабдим със стока, която Вашите клиенти търсят. Създадена е организация, при която да няма откази на лекарствени продукти и санитарно-хигиенни материали. Непрекъснато подобряваме обслужването и нашите служители не използват думата „не“ в комункацията си с Вас. Разполагаме с достатъчно запаси, а нашият стремеж е да ренови(ме продуктите и услугите, които предлагаме. Доверете ни се. Ние сме Вашите надеждни партньори. Бъдете здрави!

Съдържание

Фарма общество

Дефицит от 3,9% е заложен в бюджета за 2021 — 4

Генетичната ножица CRIS-PR-Cas9 — 16

Кибер сигурност — 12

Кибер атаките са модерния корпоративен тероризъм

Икономика — 14

БНБ ревизира очакванията си за спад на БВП към -5.5%

ОТС продукти — 21

Хранителни добавки — 25

Козметика — 37

Медицински изделия — 39

Издава СТИНГ АД
Главен редактор:
маг. фарм. Аделина Любенова
Реклама: Петя Шебова,
Людмила Драгоданова
Дизайн и предпечат:
Десислава Христова
Печат: Дедракс АД
Разпространение: СТИНГ АД;
София, бул. „Асен Йорданов“ №6;
тел. 02/970 31;
office.sofia@stingpharma.com

Списанието е специализирано за фармацевти. Разпространява се безплатно с рекламна цел. Редакцията не носи отговорност за предоставените материали. Препечатване на текстове, илюстрации или обособени части от списанието може да става само след писменото съгласие на издателя.

Нашето предложение за ноември:

Цената е грешна

Сара Максуел

Експерт от световна класа в тази област, Сара Максуел споделя своите разсъждения и дълбоко разбиране за това какво прави една цена справедлива. Тя предлага книга, пълна с примери за справедливо и несправедливо ценообразуване, с данни от своите изследвания върху справедливото ценообразуване.

Това, което тя показва, е, че справедливата цена е важна, защото справедливостта е емоционалната страна на вземането на икономически решения. В калкулирането на цената, също както при футбола, не е честно да се нарушават правилата. Завишените цени ядосват клиентите. И те си отмъщават.

Справедливата цена е нещо повече от ниската цена. Тя третира клиентите с уважението, което те заслужават – развива доверие и не се възползва от властта си.

Въпреки че книгата е внимателно изпълнена с препратки, тя е написана не за академичните среди, а за масовия читател. Това е бързо, провокативно, полезно и практически приложимо четиво.

Четенето е здраве!

Кампания за стимулиране на четенето – инициатива на „СТИНГ“ АД

https://www.umniknigi.com/

Фармацевтично общество

Покана

3-ти онлайн семинар за фармацевти

Тема:
Респираторно здраве в условията на COVID

5 ноември 2020г. от 14:00ч.

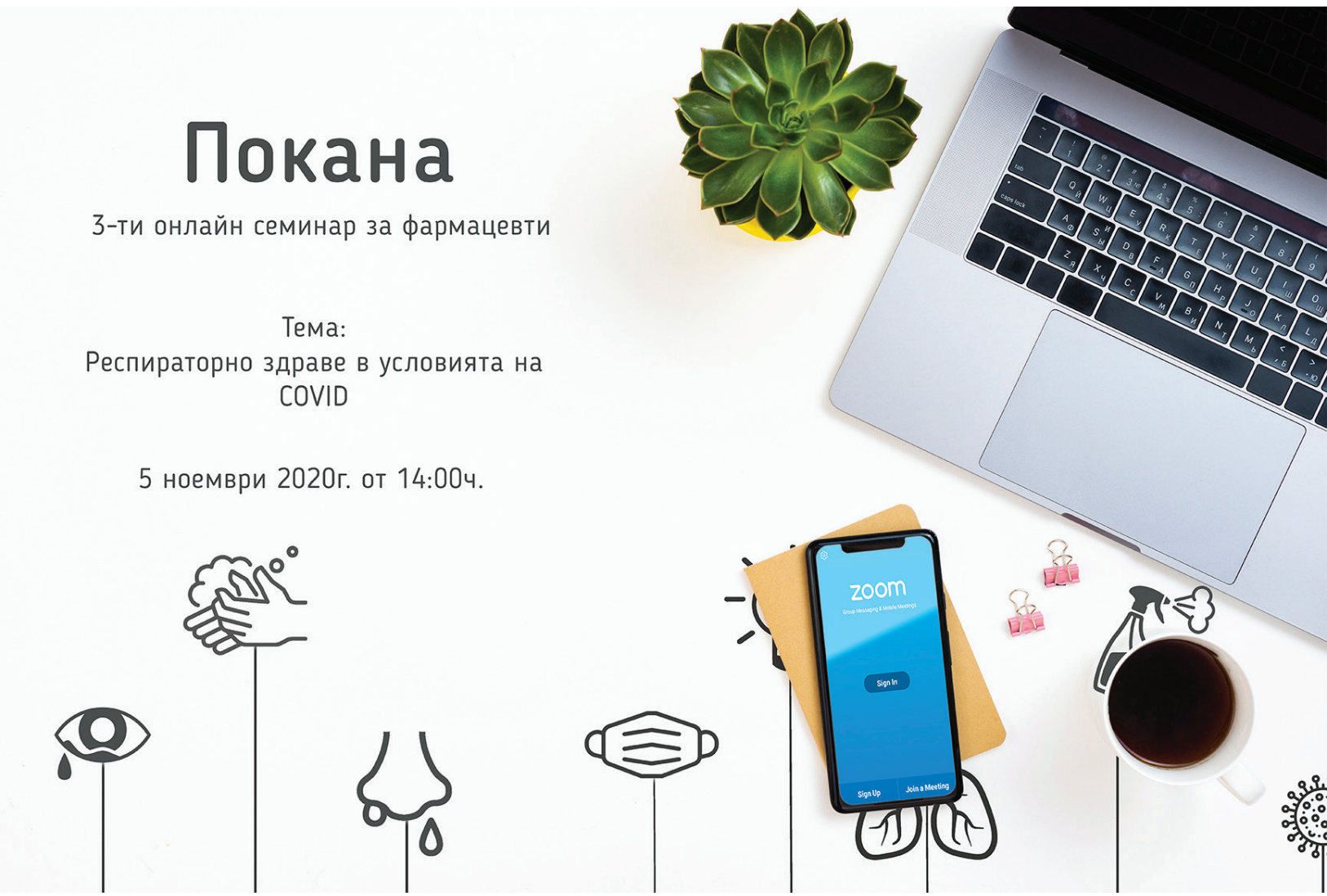

Дефицит от 3,9% е заложен в бюджета за 2021, а ограничението за поемане на нов държавен дълг е от 4,5 млрд лв

НЗОК
Увеличение на бюджета

340 млн. лв. е увеличението на приходите в бюджета на Касата за 2021 г., а на разходите за здравни дейности и лекарства – 311 млн. лв. Това предвижда първоначалният проект на бюджета на НЗОК за 2021 г., който Надзорният съвет предстои да разгледа. С него отново се предвиждат и важни промени в няколко други закона. На 5.084 млрд. лв. възлиза приходната част на бюджета за 2021 г. според предложения вариант.

Приходите за миналата година бяха 4.744 млрд. лв. или със 340 млн. лв. повече. Разходната част за здравноосигурителни плащания за догодина е разчетена на 4.764 млрд. лв. срещу 4.453 млрд. лв. за тази. Това означава, че увеличението е с 311 млн. лв. То е по-малко от анонсираните 460 млн. лв. от премиера Бойко Борисов, тъй като вероятно останалата част ще се даде на МЗ, еврофондове и общините. Резервът на касата за следващата година е 149 млн. лв. и ще се разпредели от 1 април.

Традиционно част от него отива за извънболнична помощ. Без тези разпределения първоначално за джипитата догодина се предвиждат 261 млн. лв. срещу 244 млн. през тази. За специалистите – 283.2 млн. лв. срещу 264.7 млн. лв. за 2020 г., а за зъболекарите – 192.38 млн. лв. срещу 179.8 млн. лв. през тази. За първи път догодина са заделени и 20 млн. лв. за медицинските сестри, като с промени в ЗЗО се предвижда те да станат договорни партньори на касата и да получават пари за дейност. Промяната е очаквана и обещана от здравния министър порано тази година. Догодина за лабораториите се предвиждат 100.9 млн. лв. срещу 94.3 млн. лв. тази година, а за медицински изделия – 115. 9 млн. лв. срещу 110 млн. лв. през тази. Традиционно най-големите пера са за лекарства и за болници.

Догодина бюджетът за медикаменти е 1.332 млрд. лв. срещу 1.243 млрд. лв. през тази. Очакванията на компаниите обаче бяха за по-щедър бюджет, тъй като те вероятно ще генерират разход през тази година около 1.380 млрд. лв. след отстъпки, преди прилагането на механизма за връщане на парите. Касата иска да въведе и нови правила във финансирането на медикаментите. В момента тя разделя лекарствата на три групи – с протоколи за домашно лечение, без протоколи и лекарства за рак в болниците. Догодина обаче от фонда предлагат да се въведе и четвърти ред, в който да се сложат най-скъпите медикаменти, например за редки болести. Там ще се сложат продукти с годишен разход за терапия на пациенти, равен или по-висок от „3 пъти брутния вътрешен продукт на човек от населението“.

Бюджетът за това перо е 490 млн. лв. Не се знае обаче как ще реагира бизнесът, защото засега не са ясни правилата, по които ще се прилага новият ред. За останалите три групи съответно бюджетите са 348.5 млрд. лв. за лекарствата с протокол, 322.5 млн. лв. за тези без протокол и 171 млн. лв. за тези за рак в болниците. Заради новия четвърти ред сумите са несравними с минималогодишното разпределение. Други промени при финансирането на

Фарма общество

медикаментите предвиждат касата да взема отстъпката на аптекарите при 100% реимбурсираните лекарства, както и да плаща на болниците медикаментите на по-ниска цена от рамковите споразумения на МЗ, ако са постигнали такава на търговете си.

За пари на болниците се предвиждат 2.374 млрд. лв. срещу 2.247 млрд. лв. Тези суми обаче обикновено се завишават, защото към тях се разпределя и част от резерва. За тази година за първи път не бяха разпределени пари за болнична помощ, защото лечебните заведения не успяват да заработят лимитите си. Не е ясно какво ще е положението до края на годината след увеличените цени от 10%, както и през 2021 г. заради пандемията и страха на хората да влизат в болница.

Точно заради това обаче касата въвежда възможност да дава повече пари на клиниките, които лекуват основно пациентите с КОВИД-19. Предвижда се догодина Надзорният съвет на НЗОК да определя повече пари за болници, които осигуряват комплексно интензивно лечение на заразените с вируса. Това ще важи, докато има извънредна епидемична обстановка. Право на допълнителните пари ще имат клиники с разкрито и функциониращо мултипрофилно спешно отделение, интензивни, педиатрични, терапевтични и хирургични легла за активно лечение, разрешение за осъществяване на дейност по минимум 20 клинични специалности, разкрито отделение за интензивно лечение с не по-малко от 15 изцяло оборудвани легла, поне 900 души медицински персонал на основен трудов договор, минимум 1600 преминали хоспитализирани пациенти на месец и обособени не по-малко от 10 реанимационни легла за лечение на пациенти с КОВИД-19. На практика това ще стесни болниците до най-големите в страната.

С бюджета на касата се дава право след 1 април управителят да увеличи еднократно заплатите на служителите в администрацията, независимо от извършените им актуализации през годината. Освен това се предвиждат по-високи глоби за износ на лекарства, които са включени в забранителния списък заради недостиг. Глобата ще е в размер на 30 процента от стойността на износа, а при повторно нарушение – на 50% от стойността. Търговец на едро пък, който продава на МЗ лекарства на цена, по-висока от тази в позитивния списък, се наказва с имуществена санкция от 3000 до 5000 лв., а при повторно нарушение – от 6 000 до 10 000 лв., предвижда още проектът. С него се дава право и на хората с увреждания да въвеждат документите си в новата електронна система на ТЕЛК, за да може тя да заработи.

МЗ Министерството на здравеопазването

обяви конкурс за купуване на ръкавици, маски, калцуни, дезинфектанти и защитни гащеризони за нуждите на здравната система. Парите са от дарения към МЗ за борбата с пандемията от КОВИД и от Оперативна програма „Региони в растеж“. С дарения ще бъдат купени 100 000 броя

еднократни защитни гащеризони. Останалите – ръкавици – 2 324 000 броя, калцуни – 2 391 600 бр., хирургични маски – 1 500 000 бр. и 20 665 L дезинфектант са с европейски средства. Изискването е ръкавиците да са от нитрил. Фирмите, които ще доставят хирургичните маски, ръкавиците и калцуните трябва да имат разрешение за търговия на едро с медицински изделия от ИАЛ, а те да отговарят на изискванията на Закона за медицинските изделия. Еднократните защитни гащеризони следва да отговарят на европейските изисквания за лични предпазни средства и да имат маркировка CE.

Офертите трябва да включват цена на брой и максимално възможен брой, който може да бъде доставен в рамките до 30 дни след сключването на договора. Дезинфектантът трябва да е в опаковка от 1 литър и офертата да е за максимално възможно количество, което може да бъде доставено в рамките до 30 дни след сключването на договора.

Д-р Георги Деянов поема ИАМН

Решението за назначението му е продиктувано от дългогодишния му опит в областта на донорството. Д-р Георги Деянов е новият шеф на Изпълнителна агенция медицински надзор (ИАМН), съобщиха от здравното министерство. До назначението му се стигна, след като здравният министър Костадин Ангелов уволни бившия директор Росен Иванов, а за временно изпълняващ длъжността бе определен Мирослав Мутафчийски.

Росен Иванов бе освободен от длъжност след одит, който според информация на МЗ констатира редица нарушения и препоръчва смяна на ръководството на Изпълнителната агенция. Сред установените нарушения са харчени неправомерно пари, лошо управление на материални активи и др. Росен Иванов обаче не се съгласи с оповестените констатации и попита в отворено писмо здравния министър „защо се петни името му“. Решението на здравния министър проф. Ангелов да назначи д-р Георги Деянов за директор на ИАМН е продиктувано от дългогодишната професионална дейност на Деянов в областта на донорството и трансплантацията, както и от професионалния му опит като инспектор в „Медицински одит“.

Проф. Борис Богов оглави Александровска

Той наследи поста от доц. Димитър Буланов, който стана декан на Медицинския факултет на МУ–София. Нефрологът проф. Борис Богов застана начело на „Александровска“ болница, съобщиха от МЗ, след като бе избран от борда на директорите на болницата. Новият директор на „Александровска“ е специализирал във Франция, Япония, Холандия и САЩ и е автор на множество научни статии. Тази година бе избран и за председател на Общото събрание на МУ-София.

В рамките на по-малко от три месеца в Александровска болница се налага смяна на директор за втори път. На 25 юли доц. Димитър Буланов наследи поста от проф. Костадин Ангелов, защото той стана здравен министър. Преди броени дни обаче доц. Буланов оглави МФ на МУ-София, което налага втора смяна на директора. Богов също е изпълняващ длъжността директор, до обявяване на конкурс.

Доц. Буланов е декан в МУ–София

Директорът на „Александровска“ доц. Димитър Буланов оглави Медицинския факултет на МУ – София. Той бе избран за декан с 471 гласа срещу 270 за другия кандидат за поста проф. Бойчо Ланджов от Катедрата по анатомия, с който стигнаха до балотаж. Поемайки новата ръководна длъжност, доц. Буланов не може да продължи да бъде директор на „Александровска“, затова ще бъде избран нов шеф на лечебното заведение.

ИАМН с нов зам. директор

Изпълнителната агенция „Медицински надзор“ има нов член на ръководството си. За зам. директор на контролния орган е назначена официално Пенка Белева, а и.д. директор е Мирослав Мутафчийски, който доскоро също бе зам. директор на структурата. До рокадите се стигна, след като от поста бе уволнен досегашния директор на агенцията Росен Иванов.

Проект нормативни актове

1. Проект на Постановление на Министерския съвет за отменяне на Наредбата за условията и реда за съставяне на списък на медицинските изделия по чл.30 а от Закона за медицинските изделия и за определяне на стойността, до която се заплащат.

От 1 януари 2020 г. влязоха в сила промени в чл. 30 а от Закона за медицинските изделия, касаещи законовата делегация по отношение на органа, компетентен да издаде Наредбата, като е предвидено тя да се издава от министъра на здравеопазването. С изменението на чл. 30 а, ал. 1 от ЗМИ се изключи Министерството на труда и социалната политика като орган, чрез чийто бюджет се заплащат помощните средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия за хора с увреждания.

След промяната в чл. 30 а, ал. 4 от Закона за медицинските изделия отпадна правното основание за приемане от МС на наредба с предмета, определен в него, като същата следва да бъде издадена от министъра на здравеопазването. В тази връзка се обуславя необходимост от изричната отмяна на Наредбата с оглед създаване на правна сигурност и стабилност в обществените отношения в областта на заплащаните с публични средства медицински изделия. Недопустимо е паралелното съществуване на два нормативни акта, уреждащи една и съща правна материя. Срокът за обществено обсъждане е до 19.11. 2020 г.

Адрес за изпращане на становища и предложения:
vvasiyanova@mh.government.bg

2. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба №28 от 2008 г. за устройството, реда и организацията на работата на аптеките и номенклатурата на лекарствените продукти. Причините, които изтъква МЗ са приемането на предложените изменения и допълнения от възникнал проблем при снабдяването на лечебните заведения, които нямат разкрита аптека за задоволяване на собствените нужди с лекарствени продукти, които съдържат наркотични вещества.

Затруднението произтича от поставеното в чл. 55 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (ЗКНВП) изискване, съгласно което право да закупуват и съхраняват наркотични вещества и да отпускат лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества, имат само лицата, получили лицензия по реда на ЗКНВП. В този смисъл на лечебните заведения, които не притежават собствена аптека не могат да закупуват посочените лекарствени продукти, съответно не могат да бъдат издавани първични счетоводни документи при извършването на съответната стопанска операция.

От друга страна в проекта се предвижда да се внедрят влезлите в сила изменения в Закона за съсловните организации на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти, на зъботехниците и на помощник-фармацевтите, обнародвани в Държавен вестник, бр. 91 от 2018 г., касаещи регламентирането на дейността на съсловната организация на помощник-фармацевтите. Прилага се техническо прецизиране на регламентираните в наредбата продукти, имащи пряко отношение към здравето на човека, които се предлагат в аптеките. Изменението касае групите биоциди, които се предлагат в аптеките и е съобразено с Регламент (ЕС) №528/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 г. относно предоставянето на пазара и употребата на биоциди (ОВ L 167, 27.06.2012 г.).

На следващо място се актуализира списъкът с лекарствени продукти, които се отпускат без лекарско предписание, които могат да се продават чрез автомати. Списъкът не е актуализиран от създаването му през 2008 г. и сега има необходимост от неговото обновяване. В допълнение се извършва и правно-техническо прецизиране на действащата нормативна уредба.

Актуализирането на списъка има за цел да осъвремени обхвата от лекарствени продукти без лекарско предписание, до които българските пациенти могат да получат достъп. Това би било особено полезно за аптеки, които не са с денонощен

режим на работа, като същевременно би облекчило натовареността на медицинските специалисти, работещи в тези здравни заведения. Период на обществената консултация: 14.10.2020 г. до 12.11.2020 г. Адрес за изпращане на становища и предложения: mbotusharov@mh.government.bg, PDF файл, 350,8 KB, качен на 13.10.2020.

Лекарства

От 23.10.2020 г. влиза в сила за срок 2 години текст от Наредба №4, че лекарствените продукти, съдържащи трамадол в количества до 50 мг за дозова единица в комбинация с др. лекарствени вещества, се предписват на обикновена рецептурна бланка за еднократно отпускане в количества, съобразени с дневната дозировка, за не повече от 30 дни.

Препаратът ремдесивир не намалява смъртността от КОВИД, нито намалява престоя на пациентите в болница, сочат предварителните резултати от мащабно проучване на СЗО. В него са включени над 11 000 участници от 30 страни и 405 болници. Според резултатите лечението и с ремдесивир, и с хлорохин, и с интерферон, и с лопинавир не намалява случаите, при които пациент се налага да бъде обдишван, нито продължителността на болничния престой.

Пациентите, получили тези лекарства или комбинация от тях, са сравнени с хора с КОВИД, на които не са давани препарати. Сравнението между двете групи не показало разлики между смъртността, нуждата от апаратна вентилация или продължителността на престоя в болницата. Ремдесивир беше използван при лечението на президента на САЩ Доналд Тръмп и е единственият одобрен за КОВИД препарат в страната. Наскоро Европейската комисия купи от производителя „Gilead“ 500 000 дози, а България – дози за над 2 млн. лв.

Социални

Таванът на пенсиите става 1440 лв. От 1 януари залагат 300 лв. минимум за месечен доход на възрастните хора 300 вместо 250 лв. ще бъде минималната пенсия за 2021 г. Това предвижда бюджетът на държавата за догодина по думите на социалния министър Деница Дачева пред Нова TV. Всички пенсии ще бъдат индексирани с между 5 и 10% от юли 2021 г. Таванът на пенсиите ще бъде 1440 лв. вместо сегашните 1200 лв.

За пенсиите между 300 и 369 лв. предлагаме индексацията да бъде 10%, а за тези между 369 до тавана да бъде с 5%, така че максималната пенсия да бъде около 1440 лв., разясни Сачева. Пенсионерите ще получават добавка от 50 лв. до месец март. Очаква се през следващата седмица финансовият министър Кирил Ананиев да представи бюджета за 2021 г. Проучват трудовите нужди на хората с три заболявания. Целта е да се направи средата по-пригодна за тях, така че да останат по-дълго на работа.

Проучване за специфичните потребности и начини за адаптиране на работната среда за по-дълъг трудов живот на хора с три хронични заболявания се провежда в България и останалите страни от ЕС. То се извършва от екип от БСК, Факултета по обществено здраве към МУ-София, НЦОЗА и НПО по европейски проект BG05M9OP001-1.051-0006 „Съвместни действия на социалните партньори за адаптиране на работната среда към специфичните възрастови потребности на различните генерации, с цел насърчаване на по-дълъг трудов живот и способност за работа“. Целта му е да подпомогне заетостта на хората с диабет, сърдечносъдови проблеми и ХОББ, като идентифицира проблемите пред тях и предложи решения.

Според тях твърде много пациенти са изправени пред финансови затруднения от разходи за здравни грижи, водещи до увеличаване на неравнопоставеността в здравеопазването. Пациентите с хронични заболявания и хората, които полагат грижи за тях, се сблъскват със сериозни затруднения с достъпа до и оставането на работа. Като резултат социалното изключване често води до влошаване на здравето и нарастваща нужда от медицинско обслужване, допълват авторите на изследването. Те провеждат проучване сред пациенти с диабет, ССЗ и ХОББ, за да установят какви са потребностите им и доколко удобни са условията им на труд.

На база на идентифицираните проблеми екипът ще разработи ръководства за подпомагане на работодателите и ще предложи и политики за усъвършенстване на системата, така че да осигури пълноценната им трудова реализация.

МС
Програма за портфейлни гаранции

Министърът на икономиката Лъчезар Борисов разпореди ускоряване и разширяване на „Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро, малки и средни предприятия (МСП), пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“, приета от Министерски съвет и възложена за изпълнение на Българска банка за развитие (ББР). За последните 2 месеца, мярката, касаеща подкрепата на физически лица към ББР е реализирала усвояемост в размер на 85 млн. лв., с които са подпомогнати над 20 хил. физически лица. Извън това ББР въздейства на бизнеса чрез своя програма, чрез която са усвоени над 80 млн. лв. към близо 600 фирми.

В тази връзка, изхождайки от преминаването на епидемиологичната в икономическа криза, министър Борисов проведе разговори с работодателските организации, както и с останалите ресорни министри в търсене на още по-ускорено усвояване на капитала. Бяха направени и пазарни тестове с търговските банки-партньори. В резултат бяха направени препоръки за разширяване обхвата на Програмата.

Министерството на икономиката поставя за обсъждане пред Министерски съвет следните предложения. На първо място да се обсъди разширяване обхвата на Програмата чрез осигуряването на ликвидност и за големите предприятия (персонал над 250 души, годишен оборот, който превишава 97 500 000 лв. и/или стойност на активите, която превишава 84 000 000 лв.). Да се увеличи абсолютният, максимален размер на кредита към едно и свързани лица от 300 000 лв. на 1 000 000 лева за МСП и на 2 000 000 лв. за големи предприятия-търговски дружества. Налице е предложение за увеличаване на Лимита на гаранционни плащания от 30% на 50%. ББР вече се ангажира да прави ефективни гаранционни плащания към търговските банки в размер на 50%, вместо на 30% от Гарантираните портфейли от кредити по Програмата. Да се удължи с половин година крайният срок, до изтичането на който се предоставят кредити по Програмата: от 31.12.2020 г. до 30.06.2021 г.

Също така да бъде удължен крайният срок, до изтичането на който може да се кандидатства за кредити по Програмата: от 23.12.2020 до 20.06.2021 г. Има и предложение за удължаване с една година на срока на дадената от ББР гаранция по портфейлите от кредити: от 5 на 6 години – това е допустимият максимум по Временната рамка. Предлага се още да бъде удължен гратисният период за съществуващите кредити, които се включват в Гарантираните портфейли до 30.06.2021 г. включително.

Освен това да се разшири обхвата на финансирането с бъдещите инвестиционни нужди на предприятията (не само на техните нужди от ликвидност, за оборотен капитал). Възнамерява се да се даде по-голяма свобода на банките при определянето на нивото на обезпеченост по кредите извън гаранцията от ББР. Също така, освен намаляване на обезпечението, банките да могат да предоставят и алтернативно финансово предимство, изразяващо се в намаление на рисковия лихвен марж, което може да резултира в по-ниски лихви по кредитите, отколкото предвиждат вътрешните правила на банките. Не на последно място ББР да анализира възможностите за използване на контрагаранционния инструмент на Паневропейския гаранционен фонд, което ще позволи подкрепата да достигне до по-голям брой бенефициенти при подобрените условия.

Икономика

Европейският парламент прие препоръки към Европейската комисия за законовата база, свързана с изкуствения интелект. Очаква се ЕК да представи своето предложение в началото на 2021 г. Европейските депутати разгледаха няколко важни въпроса, свързани с развитието на изкуствения интелект,

а именно етичната рамка, отговорност за причинени щети и правата върху интелектуалната собственост. Мнението на европейските депутати е, че изкуственият интелект не трябва да притежава права върху интелектуална собственост, а това да е възможно само за хора. Тези правила са само първата стъпка в регулиране на област, за която се очаква бурно развитие през следващите години. Бизнесът по света използва изкуствен интелект в много области като част от усилията да бъде иновативен и конкурентен - внедряват се автоматизирани системи за производство, за обслужване на клиенти и продажби и т.н.

През 2015 г. инвестициите в тази област са 5 млрд. долара, пише Buy Shares.co.nz. През 2019 г. те вече са в размер на 37,5 млрд. долара, или ръст от 650% за четири години. Тенденцията за ръст се запазва и през 2020 г. въпреки разпространението на COVID и се очаква компаниите да похарчат 50,1 млрд. долара за нови технологии в развитието на изкуствен интелект. Основните инвестиции идват от сектора на търговията на дребно и банките, които опитват да подобрят обслужването на клиентите си, използвайки чатботове например. Изкуствен интелект навлиза и в автомобилната индустрия, като 17% от компаниите вече използват такива системи в производството си. Според анализите до 2024 г. инвестициите в областта ще достигнат 110 млрд. долара.

Промени в данъчните закони

Промените в данъчното законодателство получиха одобрението на Министерския съвет. Предстои измененията в Закона за ДДС, в чиито преходни и заключителни разпоредби са събрани всички нови текстове, да бъдат внесени в деловодството на Народното събрание. Според промените новите изисквания за софтуер за управление на продажби в търговските обекти (СУПТО), наложени от наредбата за касовите апарати – спорната Наредба Н-18, няма да бъдат прилагани. От законопроекта отпадат всички текстове, свързани с идеята за затягане на контрола върху оборотите на търговците чрез специален софтуер за управление на продажбите.

Припомняме, че в началото на годината след сериозно обществено недоволство се отложиха с 6 месеца приемането на промените в наредбата, които трябваше да влязат в сила на 31 януари 2020 г. В крайна сметка срокът бе изместен до края на тази година. Наредбата създаде сериозни проблеми на бизнеса в страната, а много компании вече инвестираха значителни средства, за да отговорят на изискванията.

В Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) се предвижда удължаване на срока за прилагане на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ до 31 декември 2023 г. и данъчното облекчение, представляващо помощ за регионално развитие до 31 декември 2021 г. Срокът за декларираме и внасяне на годишните данъци по реда на ЗКПО се променя до 30 юни, като се въвежда и начална дата 1 март. В тази връзка и с цел синхронизация на разпоредбите в закона се предлагат и промени в авансовото облагане с корпоративен данък, така че съответните разпоредби да са съвместими с новия срок за декларираме и плащане на годишния корпоративен данък.

Данъчни облекчения вече ще има и на пазара за растеж. Идеята е разпоредбите, свързани с данъчните облекчения при доходи от лихви от регулирания пазар, да важат и за пазара за растеж. Мярката ще действа 5 години. Според новите промени в Закона за доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) хората, които отдават апартаменти под наем ще декларират своите доходи при по-строги правила.

Ще има обаче и ново облекчение за физическите лица, които през годината са направили подобрения и ремонт в собствените си жилища. Идеята е те да могат да намалят общата сума на годишната си данъчна основа с реално платените от тях разходи за труд на физическите или юридическите лица, извършили ремонта или подобренията. За да ползват данъчното облекчение, физическите лица ще трябва да обявят кои са лицата, извършили ремонта и платените им суми за труд, като по този начин придобитите от тях доходи/приходи ще излязат на светло, мотивират се от финансовото министерство. Сумата, която може да бъде приспадната, е до 2000 лв., реално облекчението е до 200 лв.

От записаното в законопроекта става ясно още, че данъчното облекчение може да се прилага и за 2020 г. с подаване на годишната да

нъчна декларация по чл. 50. В Закона за местните данъци и такси също се въвежда административно облекчение. При завършването на сграда вече ще се представя само удостоверение за въвеждане в експлоатация или разрешение за ползване. При прекратена регистрация на МПС заради износ или тотална щета няма да се дължи данък за придобиване на превозно средство.

КЕВР

Цената на природния газ може и да се повиши по-рязко от очакваните около 9%, стана ясно по време на откритото заседание в Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) по-рано днес. На него беше обсъдено заявлението на „Булгаргаз“ за цената на суровината от 1 ноември 2020 г. Председателят на КЕВР Иван Иванов посочи, че в регулато-ра с тревога следят цените в един от най-важните европейски хъбове – TTF (в Нидерландия), където при-родният газ се търгува на най-високото си ниво от ноември 2019 г. насам и вече достига цена от 181 долара за 1000 куб. м.

„Не искам да се ангажирам предварително с някаква прогноза“, коментира от своя страна началникът на Управление „Лицензионна дейност и търговия с природен газ“ в „Булгаргаз“ Иван Иванов. В следващите дни в компанията ще анализират ситуацията на пазарите и ще внесат окончателната си заявка на 1 ноември. Председателят на регулатора насрочи закрито заседание за определяне на цената на природния газ за ноември след получаването на тези анализи. В началото на октомври „Булгаргаз“ внесе заявление, с което поиска КЕВР да утвърди цена на природния газ от 27,03 лв. за мегаватчас, което е повишение от 9,4% спрямо цената през октомври. За декември също се очаква поскъпване, но засега по-плавно – до 27,65 лв. за мегаватчас.

България налага глоби за 3,21 млн. € по GDPR

Страната ни е на 9-то място в класация по размер на глобите. Най-високите в ЕС са били за Marriott, Google и H&M. България е сред страните в Европейския съюз, които са наложили най-високи глоби по Общия регламент за защита на данните (GDPR) от въвеждането му преди две години до октомври, след като регулацията продължава да генерира солидни глоби и санкции за бизнеса и организациите в европейските страни.

Според данните, представени от Buy Shares, България заема девето място в своеобразната класация с наложени глоби за 3,21 млн. евро. Най-високата наложена у нас глоба е за НАП заради теча от данни. Агенцията е глобена два пъти, с 2,6 млн. евро и 28 100 евро. Втората по височина глоба е за Банка ДСК, на която в средата на миналата година бе наложена глоба от 1 млн. лева заради неправомерно разкрити и достъпени от трети лица лични данни на общо 33 492 клиенти в над 23 хил. кредитни досиета. Третото място се заема от неназован телекомуникационен оператор, който е бил глобен с 53 хил. лв. Като цяло Обединеното кралство оглавява списъка на най-високите санкции за нарушаване на данни с обща стойност на глобите от 132,7 милиона евро, повече от Германия и Италия, взети заедно. Далеч зад Обединеното кралство на второ място е Германия с глоби за 61,6 милиона евро, разкриват данните от GDPR Enforcement Tracker. На 1 октомври 2020 г. онлайн магазинът на Hennes & Mauritz (H&M) бе глобен с 35,2 млн евро за недостатъчното правно основание за обработка на данни, което е най-тежката санкция по GDPR в страната.

Италианският орган за защита на данните (Garante) наложи глоби по GDPR на стойност 57,3 милиона евро досега, класирайки страната на трето място сред европейските държави. На 15 януари 2020 г. телекомуникационният оператор TIM беше глобен с 27,8 милиона евро за незаконна обработка на данни, несъответстваща агресивна маркетингова стратегия и невалидно събиране на съгласие.

Фарма общество

Кибератаките са модерния корпоративен тероризъм

Информационният риск трябва да се управлява ефективно или кибератаките няма да спрат

Дигитализацията на ежедневието води до нарастване на кибер престъпността. В този все по-свързан свят е необходимо хората да са наясно с рисковете за сигурността и да разполагат с модерни инструменти за тяхното смекчаване. Тазгодишната кампания ECSM беше насочена към справяне с тези проблеми. Под мотото „Помисли, преди да кликнеш“ програмата на ECSM 2020 включи две теми, които помагат на хората да бъдат подготвени за кибер заплахите.

Първата тема, „Цифрови умения“ предостави на участниците информация за електронната поверителност, като защита на личните данни, кибер тормоз и преследване. Втората тема „Кибер измами“, даде представа за настоящите и потенциалните кибер заплахи като фишинг, компрометиране на бизнес мейли и измами с онлайн пазаруване.

Знаем, че информацията е най-ценният актив в 21-ви век. Нейното опазване отдавна се е превърнало в ключов приоритет за всички компании, организации и институции по света, като тази тенденция навлиза все по-усилено и у нас. Доклад на Gartner сочи, че до края на 2017 г. за информационна сигурност в света са похарчени 90 млрд. $. Прогнозата е за достигане на 120 млрд. $. След зачестилите в последните месеци мащабни и световни кибератаки компании като J.P. Morgan Chase & CoJ.P удвоиха бюджетите си за киберсигурност, а Bank of America заяви готовност за неограничен бюджет за осигуряване на най-високо ниво на защита.

Щетите за компаниите могат да бъдат огромни и да доведат до фалити. Изтичането на данни от една организация, станало публично достояние, сваля доверието на клиентите и партньорите в нея неимоверно. Тя започва да губи, клиентите се отдръпват, появяват се съмнения за качеството на услугите и компанията става ненадеждна изключително бързо. Техническото възстановяване на системите също коства много средства, като според някои проучвания сумата може да стигне и над 1,5 млн. $, ако засегнатата компания не разполага с добре обучен IT екип. Паралелно с постоянната разработка на вируси и способи за атаки от хакерите IT компаниите разработват и въвеждат системи за защита. За успешно противодействие на външни атаки експертите препоръчват регулярни одити на информационната сигурност, пенетрейшън тестове и да се ползват други свързани услуги, с които да се гарантира високо ниво на защита от външни атаки.

Българските компании все повече разпознават нуждата от максимална защитеност на своите информационни активи и се обръщат към специалисти, които да проверят и подобрят системите им за сигурност. Само от началото на годината една от най-големите български технологични компании „Лирекс“, е извършила проверки и тестове на информационната сигурност на над 20 свои клиента в сектори като финансов, авиационна индустрия, услуги и държавна администрация. Някои от проектите са единични

Кибер сигурност

проверки, докато други са регулярни дейности, част от дългогодишни програми за повишаването на сигурността. Според Петър Димков, експерт по информационна сигурност в „Лирекс“, кибератаките нарастват с все по-високи темпове, като вече далеч не са хаотични, а все по-целенасочени и преследват конкретни цели и/или идеи.

Освен от външен пробив информационната сигурност на организациите може да бъде застрашена и от вътре. Понякога от незнание, а друг път съвсем умишлено, служители на компанията от различни нива, могат неправомерно да изнесат данни и да причинят щети на организацията. Едно от най-разпространените решения по темата е DLP (data loss prevention), което дава на компаниите възможности да засекат и дори да предотвратят изтичане на информация.

По целия свят фирмите от много години въвеждат политики за достъп до информацията и провеждат редовно обучения по информационна сигурност на служителите си. Експертите на „Лирекс“ споделят, че вече много често внедряват системи за управление на информационната сигурност и прилагането на политики, свързани с управлението на риска в различни компании и организации у нас и в чужбина. Компанията работи активно по въвеждането на актуалния стандарт ISO 27001 за различни свои клиенти.

Темата за информационната сигурност засяга всички нива от живота на една компания – от достъп до служебния мейл през мобилния телефон до съхранението на големи обеми информация. Ето защо изборът на технологичен партньор със сериозна експертиза е ключов приоритет за организациите.

Препоръчваме въвеждането на ISO 27001:2013 (преди известен като ISO/IEC 27001:2005), който предоставя рамка за Система за управление на сигурността на информацията (ISMS) и осигурява запазване на поверителността, целостта и наличността на информацията, както и съответствие със законовите изисквания. Сертифицирането по ISO 27001 е от съществено значение за защита на Вашите най-важни активи. Внедряването на ISO 27001 е идеалният отговор на изискванията на клиентите, законовите изисквания (като например Закона за защита на личните данни) и на потенциалните заплахи за сигурността, вкл. компютърни престъпления; нарушаване на личните данни; вандализъм/тероризъм; пожар; щети; злоупотреба; кражба; вируси.

Стандартът ISO 27001 е структуриран така, че да е съвместим с други стандарти, напр. ISO 9001 и е технологично и търговски неутрален, което означава, че не зависи от никаква IT платформа. Системата за управление на информационните технологии (СУИС) е систематичен подход за управление на чувствителната фирмена информация, така че тя да остане сигурна. Тя включва хора, процеси и IT системи чрез прилагане на процес за управление на риска.

БНБ ревизира очакванията си за годишен спад на БВП към –5,5%

60% вероятност спадът на реалния БВП за 2020 г. да е между –3,2% и –8%

Това пише в тримесечното издание на БНБ „Макроикономическа прогноза“, в което се представят годишни прогнози за основни макроикономически показатели за България през тази и следващите две години. Очакванията на анализаторите от дирекция „Икономически изследвания и прогнози“ обаче се промениха след ревизия за изменението на БВП през годината и по-благоприятните тенденции през второто тримесечие въпреки продължаващото развитие на коронакризата.

По линия на крайните потребителски разходи, инвестициите в основен капитал и външнотърговските потоци, регистрираните верижни и годишни темпове на спад в периода април-юни, са по-ниски в сравнение с данните, налични към 17 юни. Тогава прогнозата на БНБ беше за икономически спад от 8,5%, като оценката вариираше в интервала от – 4,1% до –13,1%. Според базисния сценарий на прогнозата, реалният БВП на България ще се понижи с 5,5% през 2020 г., което ще се определя главно от спад на частното потребление (принос с –1,9%), спад на инвестициите в основен капитал (принос с –1,8%) и в по-малка степен от негативния принос на нетния износ (с –1,2%). За сравнение, по данни на Евростат, еврозоната, която е основен търговски партньор на България, отчете безпрецедентен в исторически план спад на верижна база на БВП в реално изражение от 11,8% за периода април-юни 2020 г.

От БНБ отбелязват, че фискалната политика ще допринася положително за икономическата активност чрез по-високия размер на националните и на съфинансираните от ЕС разходи за правителствено потребление и инвестиции. В съответствие с допусканията за развитието на външната среда и за овладяване на пандемията през периода 2021–2022 г., от централната банка предвиждат постепенно възстановяване на икономическата активност, като в края на прогнозния период реалният БВП се очаква да достигне нивото си от 2019 г. Най-голяма степен за икономическия ръст през периода ще допринасят частното потребление и износът на стоки, както и допусканият силен растеж на публичните инвестиции. Икономическа активност. Но в макроикономическата прогноза на БНБ се посочва, че въз основа на допусканията за международната конюнктура понижението на външното търсене на български стоки и услуги през тази година ще е с 12,6% спрямо миналата.

Допусканията в прогнозата обаче не включват втора вълна на разпространение на COVID-19 или затягане на ограничителните мерки в глобален мащаб, в резултат на което външното търсене на български стоки и услуги започва да се възстановява през третото тримесечие. Очаква се тази тенденция да продължи. Пазарните очаквания за цените на енергийните продукти са те да се понижат в щатски долари и евро през годината, докато при неенергийните може да има покачване в долари и слабо понижение в евро за 2020 г. През следващите 2 години допусканията за международната конюнктура са за нарастване на цените на суровините в съответствие с подобряването на глобалната

Икономика

икономическа активност. Наличната информация, на базата на която е изготвена прогнозата на централната банка, показва, че устойчивостта на започналото през третото тримесечие възстановяване на икономическата активност в България се характеризира със значителна несигурност. Тя продължава да се определя от разпространението на пандемията в България и в международен план, а също и от ефективността на ограничителните мерки и обхвата на фискалните мерки за подкрепа на най-уязвимите домакинства и фирми.

Фискалната политика се очаква да има силно изразено антициклично въздействие, като допринася положително за икономическата активност както чрез по-високия размер на разходите за правителствено потребление и инвестиции, така и чрез увеличените нетни трансфери към домакинствата. В съответствие с допусканията за развитието на външната среда и за овладяване на пандемията през периода 2021–2022 г. очакваме постепенно възстановяване на икономическата активност, като реалният БВП се очаква да нарасне с 4% и 3,8% и към средата на 2022 г. да достигне нивото си от преди пандемията.Годишната инфлация се очаква да се забави значително до 0,3% в края на годината (от 3,1% в края на 2019 г.), което отразява същественото понижение на международната цена на петрола в евро и забавянето на базисната инфлация под въздействие на свиването на частното потребление на годишна база.

В БНБ очакват общата инфлация да се ускори до 1,9% в края на 2021 г. главно поради нарастването на цената на петрола и постепенното ускоряване на базисната инфлация, след което през 2022 г. да се забави до 1,6%. Най-съществен риск за реализиране на по-слаба икономическа активност през целия прогнозен хоризонт спрямо базисния сценарий представлява възможността от втора вълна на разпространение на COVID-19 в България и в глобален мащаб, което ще потисне за период, по-дълъг от прогнозираното, външнотърговските потоци и разходите за потребление и инвестиции на домакинствата и фирмите. От централната банка отчитат, че фактор, който може да повлияе върху актуалността на базисния сценарий на прогнозата, е ревизията на историческите данни за БВП.

Ветрилообразна графика за очаквания годишен темп на изменение на инфлацията в края на периода

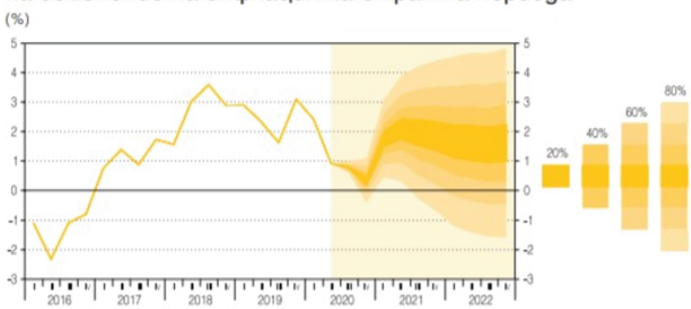

Фиг. 1. Използвайки генетичната ножица, учените могат да променят генома на практически всеки жив организъм. Кредит: Johan Jarnestad/The Royal Swedish Academy of Sciences

Източник: Genetic scissors: a tool for rewriting the code of life, The Royal Swedish Academy of Sciences

Генетичната ножица CRIS-PR-Cas9

Методът за генна редакция CRISPR-Cas9 е едно от онези неочаквани открития, които имат невероятен потенциал.

Когато Еманюел Шарпентие и Дженидър Даудна започват да изследват имунната система на бактериите Streptococcus, една от техните идеи е може би да разработят нов вид антибиотик. Вместо това те откриват молекулен инструмент, който може да бъде използван, за да отреже прецизно генетичен материал, което дава възможност лесно да се промени кода на живота.

Мощен инструмент, който може да е важен за всеки

Едва осем години след своето откритие генетичната ножица вече е променила науките за живота. Биохимици и молекулярни биолози лесно изследват функциите на различни гени и тяхната възможна роля в развитието на заболяванията. При отглеждането на растенията учените могат да дадат специфични характеристики, като устойчивост на суша при по-топъл климат. В медицината, този генен редактор допринася за развитието на нови терапии срещу рак и първите изследвания, целящи да лекуват наследствени болести. Това са само някои от безкрайните начини, по които може да бъде използван CRISPR-Cas9, което включва и неетични приложения. Както всяка мощна технология, тази генетична ножица трябва да бъде регулирана. При своето запознанство през 2011 г. в кафене в Пуерто Рико, нито Еманюел Шарпентие, нито Дженифър Даудна имат представа, че тази среща ще промени живота им.

Шарпентие се интересува от патогенна бактерия. Някои я наричат внимателна и задълбочена. Други казват, че Еманюел Шарпентие винаги търси неочакваното. Самата тя цитира Луи Пастьор, „Съдбата съдейства на подготвените“. Желанието да прави нови открития и да бъде свободна и независима са определили пътя ѝ. Тя е живяла в пет страни, в седем различни града и е работила за десет различни институции. Средата и подходите ѝ се променят, но основната част на нейните изследвания има общ знаменател – патогенните бактерии. Защо са толкова агресивни? Как развиват своята резистентност към антибиотици? И възможно ли е да се открият нови лечения, които да спрат развитието им?

През 2002 г., когато Еманюел Шарпентие събира свой собствен научен екип в Университета на Виена, тя се фокусира върху една от бактериите, които причиняват най-големите вреди на човечеството – Streptococcus pyogenes. Всяка година тя заразява милиони хора, често причинявайки лесно лечими инфекции като възпаление на сливиците и стрептодермия. Но бактерията може да предизвика и животозастрашаващ сепсис и увреда на меките тъкани.

За да изучи по-добре S. pyogenes, Шарпентие започва да изучава в детайли как са регулирани гените ѝ. Това решение е първата стъпка по пътя на откритието на генетичната ножица.

Еманюел Шарпентие и Дженидър Даудна

Кредит: Nobel Media. Ill. Niklas Elmehed.

– методът за промяна на кода на живота, удостоен с Нобелова награда

Фарма общество

Дженифър Даудна Науката – приключение и детективска история

Още като дете, растейки в Хавай, Дженифър Даудна изпитва силното желание да научава нови неща. Един ден баща ѝ поставя книгата на Джеймс Уотсън „Двойната спирала“ на леглото ѝ. Подобната на детективска история за начина, по който Джеймс Уотсън и Франсис Крис откриват структурата на молекулата на ДНК няма нищо общо с това, което момичето е чело в учебниците си. Тя е запленена от научния прогрес и разбира, че науката е повече от просто факти. Но когато започва сама да разрешава научни мистерии, вниманието на Даудна е привлечено не от ДНК, а от нейния молекулен събрат – РНК.

През 2006 г. тя ръководи научен екип в Университета на Калифорния, Бъркли и има две десетилетия опит в работата с РНК. Даудна има репутацията на успешен изследовател с нюх за значими проекти и навлиза във вълнуваща нова област - РНК интерференцията.

В продължение на години учените смятат, че разбират основната функция на РНК, но след това откриват редица малки РНК молекули, които помагат за регулацията на генната активност в клетките. Работата на Даудна върху РНК интерференцията е причината през 2006 г. тя да получи телефонно обаждане от колега от друг департамент.

Бактерии носят древна имунна система

Колегата микробиолог разказва на Даудна за ново откритие – когато учените сравняват генетичен материал от много различни бактерии, както и археи (едноклетъчни микроорганизми без ядра), те откриват повтарящи се ДНК секвенции, които са изненадващо добре запазени. Същият код се появява отново и отново, но измежду повторенията има уникални секвенции, които се различават. Все едно една и съща дума се повтаря след всяко различно изречение в книга. Тези региони от повтарящи се секвенции се наричат групирани, равномерно разпределени, кратки палиндромни повторения, съкратено CRISPR. Интересното е, че уникалните неповтарящи се секвенции в CRISPR изглежда съответстват на генетичния код на различни вируси, така че се предполага, че това е част от древна имунна система, която защитава бактериите и археите от вирусите. Хипотезата е, че ако бактерията успее да оцелее след вирусната инфекция, тя добавя част от генетичния код на вируса в своя геном, като спомен за инфекцията. Колегата на Даудна обяснява, че никой още не знае как работи всичко това, но подозират, че механизмът, използван от бактерията да неутрализира вируса е сходен на изучаваната от нея РНК интерференция.

Даудна открива комплексен механизъм

Тези новини а забележителни и вълнуващи. Ако се окаже вярно, че бактериите имат древна имунна система, това е голямо откритие. Усещането на Даудна за молекулната интрига се възражда и тя започва да търси цялата налична информация за системата CRISPR.

Оказва се, че освен CRISPR секвенциите, учените са открили и специални гени, наречени CRISPR-асоциирани, съкратено като cas. Даудна намира за особено интересно това, че тези гени приличат много на гените, кодиращи познати протеини, специализирани в развиването и рязането на ДНК. Дали тогава Cas протеините имат същата функция?

Даудна започва изследвания със своя екип и след няколко години успешно разкриват функцията на няколко различни Cas протеина. Едновременно с това, научни групи от други университети изучават наскоро откритата система CRISPR/Cas. Техните изследвания показват, че имунната система на бактериите може да има много различни форми. Системата CRISPR/Cas, изучавана от Даудна спада към клас 1, това е комплексен механизъм, който изисква различни Cas протеини, за да се обезвреди вирус. Системите клас 2 са значително по-прости, защото се нуждаят от по-малко протеини. В друга част на света Еманюел Шарпентие наскоро е наблюдавала такава система.

Ново непознато парче в пъзела на системата CRISPR

През 2009 г. Еманюел Шарпентие се премества от Виена в Университета Умео в Северна Швеция. Тя също се интересува от малките РНК молекули, които регулират гените и съвместно с колеги от Берлин описва малките РНКи, откривани при S. pyogenes. Резултатите ѝ дават много идеи за размисъл, защото една от малките РНК молекули, която съществува в голямо количество при тази бактерия, е в непознат вариант, а генетичният код на тази РНК е много близък до специфичната CRISPR секвенция в генома на бактерията. Сходствата карат Шарпентие да предположи, че са свързани. Внимателният анализ на генетичните кодове също разкрива, че една част от малката непозната РНК молекула съвпада с частта от CRISPR, която е повторена. Това откритие е като намирането на две части от пъзел, които си пасват.

Шарпентие не е работила с CRISPR, но нейният екип започва задълбочена микробиологична детективска работа, за да определи CRISPR системата при S. pyogenes. За тази система, която спада към клас 2, вече се знае, че изисква само един Cas протеин, Cas 9, за да разреше вирусната ДНК. Шарпентие доказва, че тази непозната РНК молекула, наречена трансактивираща crispr РНК (tracrRNA), има и определяща функция – необходима е на дългата РНК, създадена от CRISPR секвенцията в генома, за да узрее до активната си форма.

След интензивни и целенасочени експерименти, Емануел Шарпентие публикува откритието на tracrRNA през март 2011 г. Тя усеща, че е на прага на нещо много вълнуващо. Тя има дългогодишен опит в микробиологията и в изследването на системата CRISPR-Cas 9 и иска да си сътрудничи с биохимик. Дженифър Даудна е естественият избор. Така че същата пролет, когато Шарпентие е поканена на конференция в Пуерто

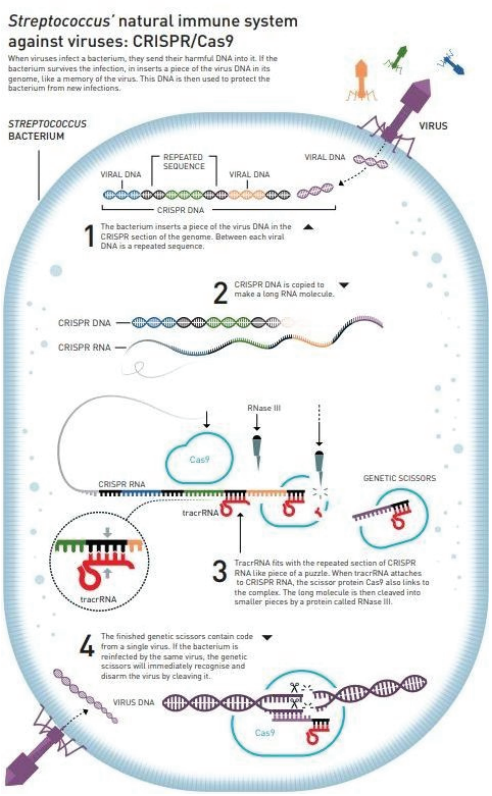

Фигура 2. Кредит: Johan Jarnestad/The Royal Swedish Academy of Sciences

Фигура 3. Генетичните ножици променят науките за живота. Кредит: Johan Jarnestad/The Royal Swedish Academy of Sciences

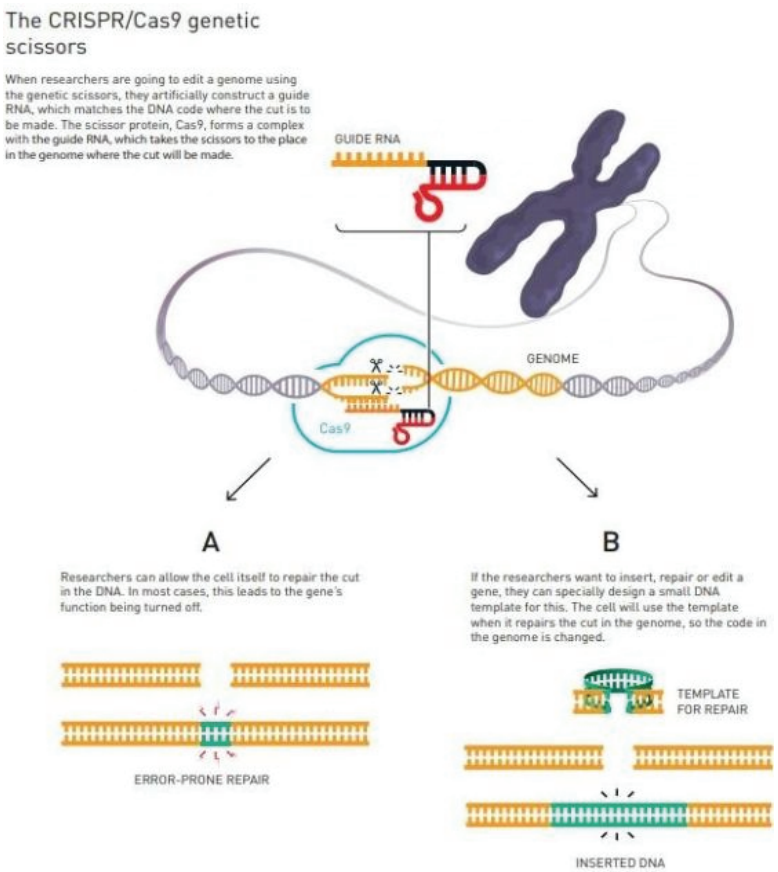

Рико, за да говори за своите открития, нейната цел е да се срещне с този опитен изследовател.

Срещата в пуерториканско кафене, която преобърна науките

По стечение на обстоятелствата те се срещат в кафене на втория ден от конференцията. Колега на Даудна ги запознава и на следващия ден Шарпентие предлага да разгледат заедно старите части на столицата. Докато се разхождат по калдъръмените улици, те започват да си говорят за своите изследвания. Шарпентие пита дали Даудна се интересува от сътрудничество – би ли искала да участва в изучаването на функцията на Cas 9 в простата система от клас 2 на S. pyogenes.

Дженифър Даудна е заинтригувана и двете, заедно с колегите си, правят планове за проекта чрез дигитални срещи. Те подозират, че CRISPR РНК е необходима за идентифициране на ДНК на вируса и че Cas 9 е ножицата, която отрязва молекулата на ДНК. Нищо обаче не се случва, когато тестват това in vitro. ДНК молекулата остава непокътната. Защо? Нещо не е наред с експерименталните условия? Или Cas 9 има съвсем различна функция? След много размисли и множество неуспешни експерименти, изследователите най-накрая добавят tracrRNA към своите тестове. Преди това те смятат, че tracrRNA е необходима само когато CRISPR РНК се разцепи в активната си форма (фигура 2), но след като Cas 9 получава достъп до tracrRNA се случва това, което всички очакват: ДНК молекулата е срязана на две части. Еволюционните решения често изненадват изследователите, но това е нещо изключително. Оръжието, което стрептококите са разработили като защита от вируси, е просто и ефективно, дори брилянтно.

Историята на генетичните ножици би могла да спре тук. Шарпентие и Даудна откриват основен механизъм в бактерия, която причинява големи страдания на човечеството. Това откритие е поразително само по себе си, но случайността помага на подготвените умове.

Епохален експеримент

Изследователите решават да опитат да опростят генетичните ножици. Използвайки новите си знания за tracrRNA и CRISPR РНК, те измислят как да слеят двете в една мо-

лекула, която наричат водеща РНК (guide RNA). След това предприемат епохален експеримент с този опростен вариант на генетичните ножици – изследват дали могат да контролират този генетичен инструмент, така че той да отреже ДНК на място, предварително определено от изследователите. По това време учените вече знаят,че са близо до голям пробив. Те вземат ген от фризер в лабораторията на Даудна и избират пет различни места, където генът трябва да бъде срязан. След това сменят частта на ножицата CRISPR, така че нейният код да съвпада с кода, където трябва да се направят разрезите (фигура 3). Резултатът е поразителен. ДНК молекулите са срязани точно на правилните места.

Скоро след като Еманюел Шарпентие и Дженифър Даудна публикуват откритието си за генетичните ножици CRISPR/Cas9 през 2012 г., няколко изследователски групи демонстрират, че този инструмент може да се използва за модифициране на генома в клетки от мишки и хора, което води до експлозивно развитие на метода. Преди това промяната на гените в клетка, растение или организъм отнема много време, а понякога е дори невъзможно. Използвайки генетичните ножици, изследователите могат да направят промени в който геном си пожелаят. След това е лесно да се използват естествените системи на клетката за възстановяване на ДНК, така че да пренапишат кода на живота (фигура 3).

Този генен инструмент е много лесен за използване и затова сега е широко разпространен в базови изследвания. Използва се за промяна на ДНК на клетки и лабораторни животни с цел да се разбере как различните гени функционират и си взаимодействат. Генетичните ножици също се превръщат в стандартен инструмент в растениевъдството. Методите, използвани преди това от изследователите за модифициране на растителните геноми, често изискват добавяне на гени за антибиотична резистентност. Когато се засадят културите, съществува риск тази антибиотична резистентност да се разпространи върху околните микроорганизми. Благодарение на генетичните ножици, изследователите вече не трябва да използват тези по-стари методи, тъй като могат да правят много точни промени в генома.

Наред с други неща са редактирани гените, които карат ориза да абсорбира тежки метали от почвата. Така се получават подобрени сортове ориз с по-ниски нива на кадмий и арсен. Изследователите разработват и култури, които по-добре издържат на суша в по-топъл климат и са устойчиви на насекоми и вредители, заради които иначе би трябвало да се използват пестициди.

Надежда за страдащите от наследствени болести

В медицината генетичните ножици допринасят за нови имунотерапии за рак и се правят опити за сбъдването на една мечта – да се премахнат наследствените заболявания. Изследователите вече извършват клинични проучвания дали могат да използват CRISPR/Cas9 за лечение на заболявания на кръвта като сърповидно-клетъчна анемия и бета таласемия, както и наследствени очни заболявания. Те разработват методи за възстановяване на гени в големи органи, като мозъка и мускулите. Експериментите с животни показват, че специално разработените вируси могат да доставят генетичните ножици до желаните клетки, лекувайки лабораторни животни от опасни наследствени заболявания като мускулна дистрофия, гръбначна мускулна атрофия и болест на Хънтингтън. Въпреки това технологията се нуждае от допълнително усъвършенстване, преди да бъде приложена върху хора.

Въпреки всичките им предимства, с генетичните ножици може да се злоупотреби. Например този инструмент може да се използва за създаване на генетично модифицирани ембриони. От много години съществуват закони и разпоредби, които контролират прилагането на генното инженерство, включващи забрана за модифициране на човешкия геном по начин, който позволява промените да останат унаследени. Експериментите, в които участват хора и животни, трябва винаги да бъдат преглеждани и одобрявани от етични комисии.

Как ще се развие по-нататък приложението на метода на генетични ножици е неясно, но едно е сигурно – то ще засегне всички нас. Ще се изправим пред нови етични проблеми. Химическият инструмент, разработен от Емануел Шарпентие и Дженифър Даудна, открива нова епоха за науките за живота. Те отварят обширен хоризонт с непредвидим потенциал, а изследвайки тази нова територия гарантирано ще има нови и неочаквани открития.

ОМАЛГИН®

20 мл перорални капки метамизол натрий 500 мг/мл

ОТС

СИГУРНО РЕШЕНИЕ ПРИ ТЕМПЕРАТУРА И БОЛКА

DANHSON

Лекарствен продукт без лекарско предписание за възрастни и деца над 10 год.

ВХ. № ИАЛ 43090 15.10.2020.

gsk
Намалява
възпалението
Лекува отока
в дълбочина
До 12 часа
без болка
в ставите
12
ЧАСА
Волтарен Форте
2,32 % Гел Диклофенак диетиламин
Облекчение на болката
12 часа
За средна до силна болка
Намалява отока и лекува възпалението в дълбочина
с 2 апликации дневно
50 g
Волтарен Форте 2,32 % гел е лекарствен продукт без лекарско предписание за възрастни и юноши над 14 години. Съдържа диклофенак диетиламин. Преди употреба прочетете листовката. А 0152/01.08.2019 CHBA/CHVOLT/0015/19 Търговски марки, притежавани или лицензирани от групата компании GSK. ©2019 Групата компании GSK или техен лицензодател.
Безопасността на пациентите е от първостепенно значение за ГлаксоСмитКлайн. Ако считате, че имате нежелана лекарствена реакция, ако междувременно е настъпила бременност, ако имате неочаквана полза или липса на ефект, както и при предозиране или неправилна употреба, моля да се свържете с нас на телефон: (02) 953 10 34/ факс: (02) 950 56 05.

MSD

ЗАЩОТО ТЕ СА И МОИ БЕБЕТА

RotaTeq™

(Ротавирусна ваксина, жива, перорална, 5-валентна)

Защото ШИРОКООБХВАТНА защита е важна за вашите бебета

5-валентна ваксина, която осигурява защита срещу 5-те най-разпространени серотипове, на които се дължат ~83% от инфекциите в целия свят

82% защита, доказана между 1-ва и 2-ра доза при имунизирани с всички 3 дози[3]

7 years

Единствената ротавирусна ваксина с доказана ефикасност до 7-мата година от живота[1,4]

98%

98% ефикасност срещу тежък ротавирусен гастроентерит, причинен от типове G1, G2, G3 и G4 през първия ротавирусен сезон след ваксиниране[5]

~95% намаление на свързаните с ротавирусен гастроентерит (РВГЕ) хоспитализации и посещения в спешното отделение през първите 2 години след ваксинация, причинени от типове G1, G2, G3, и G4[5,6]

Доказан профил на безопасност и намаление на хоспитализациите, причинени от ротавирус при недоносени бебета[7,8]

Може да се прилага едновременно с други рутинни детски ваксини и се вписва добре в препоръчания имунизационен календар за децата[1,9]

Навременността на доза 3 на ваксината срещу DTaP (токсоиди на диферия и тетанус, и безклетъчен коклюш) се е подобрила с 5% до 12% след включване на RotaTeq в австралийската национална имунизационна програма[10]

270M

Профил на безопасност, доказан с над 270 милиона дози, поставени в целия свят[5,11]

References: 1. RotaTeq [Worldwide Product Circular]. Whitehouse Station, NJ: Merck Sharp & Dohme Corp., a subsidiary of Merck & Co., Inc.; 2016. 2. Dyry R, Lőszly B, Martella V, et al. Review of global rotavirus strain prevalence data from six years post vaccine licensure surveillance: is there evidence of strain selection from vaccine pressure? Infect Genet Evol. 2014;28:446–461. 3. Dennehy PH, Vesikari T, Matson DO, et al. Efficacy of the pentavalent rotavirus vaccine, RotaTeq® (RV5), between doses of a 3-dose series and with less than 3 doses (incomplete regimen). Hum Vaccines. 2011;7(5):563–568. 4. Payne DC, Selvarangan R, Azimi PH, et al. Long-term consistency in rotavirus vaccine protection: RV5 and RV1 vaccine effectiveness in US children, 2012-2013. Clin Infect Dis. 2015;61(12):1792–1799. 5. Vesikari T, Matson DO, Dennehy P, et al; for Rotavirus Efficacy and Safety Trial (REST) Study Team. Safety and efficacy of a pentavalent human-bovine (WC3) reassortant rotavirus vaccine. N Engl J Med. 2006;354(1):23–33. 6. Itzler R, Koch G, Matson DO, et al. Robustness of the healthcare utilization results from the Rotavirus Efficacy and Safety Trial (REST) evaluating the human-bovine (WC3) reassortant pentavalent rotavirus vaccine (RV5). BMC Pediatr. 2010;10:42. 7. Goveia MG, Rodriguez ZM, Dallas MJ, et al; for the REST Study Team. Safety and efficacy of the pentavalent human-bovine (WC3) reassortant rotavirus vaccine in healthy premature infants. Pediatr Infect Dis J. 2007;26(12):1099–1104. 8. Rouïl J-M, Nowak E, Le Gal G, et al. Impact of rotavirus vaccine on premature infants. Clin Vaccine Immunol. 2014;21(10):1404–1409. 9. US Department of Health and Human Services. Centers for Disease Control and Prevention. Recommended Immunization Schedule for Persons Aged 0-18 Years or Younger, United States, 2019. https://www.cdc.gov/vaccines/schedules/hcp/imz/child-adolescent.html. Effective February 5, 2019. Accessed December 18, 2019. 10. Bissinger W. Vaccination with 3-dose paediatric rotavirus vaccine (RotaTeq®): impact on the timeliness of uptake of the primary course of the DTaP vaccine. Vaccine. 2012;30:5293–5297. 11. Data on file, MSD.

Rotateq. Съкратена информация за предписване Повече информация може да намерите в Кратката характеристика на продукта. Електронен адрес: https://spconline.msd-info.net За допълнителна информация или за да съобщите за нежелана лекарствена реакция използвайте: dpoc.bulgaria@merck.com **1. Име на лекарствения продукт:** RotaTeq перорален разтвор
2. Качествен и количествен състав: ротавирусни типове: G1, G2, G3, G4, P1A[8], човешкоговежди реасортантни ротавируси (живи) **3. Терапевтични показания:** RotaTeq е предназначен за активно имунизиране на кърмачета след 6-седмична до 32-седмична възраст за профилактика на гастроентерити, причинени от ротавирусна инфекция **4. Дозировка и начин на приложение:** Деца на възраст от 6 до 32-седмична възраст, вкл. родени преждевременно след най-малко 25-та гестационна седмица. Имунизационният курс е от три дози. Първата доза може да се приложи след 6-седмична възраст и не покъсно от 12-седмична възраст. Между дозите трябва да има интервал не по-малък от 4 седмици. (вж. т. 4.2 на КХП) **5. Противопоказания:** Свръх-чувствителност към активното вещество или към някое от помощните вещества, изброени в точка 6.1 на КХП. **6. Специални предупреждения и предпазни мерки при употреба:** Както при всички ваксини, трябва да е осигурено подходящо медицинско лечение в случай на анафилактично събитие, последващо прилагането на ваксината. Медицинските специалисти трябва да проследяват за симптоми, показателни за инвагинация и да посъветват родителите/настойниците да съобщават незабавно за тези симптоми на лекуващия лекар. RotaTeq се отделя в изпражненията на 8,9 % от ваксинираните, най-вече през седмицата след прилагане на доза 1. Пикова екскреция се наблюдава до 7 дни след приложението на дозата. Тези, които се грижат за наскоро ваксинирани, трябва да съблюдават строгата хигиена, особено когато имат контакт с фекалии. (вж. точки 4.4 и 5.1 на КХП) **7. Нежелани лекарствени реакции:** Най-често наблюдаваните нежелани реакции са: диария, повръщане, пирексия. За повече информация вж. т. 4.8 на КХП **8. За клинично значими взаимодействия с други лекарствени продукти** (вж. т. 4.5 на КХП): RotaTeq може да бъде прилаган при кърмачета едновременно с моновалентни или комбинирани ваксини, съдържащи един или повече от следните антигени: DTaP, Hib, IPV или OPV, HBV, PCV и MenCC. (вж. точки 4.5 и 4.8 на КХП). **9. Клинично значима информация за специфични популации (бременност, кърмене, фертилитет):** RotaTeq е предназначен за приложение само при кърмачета. **10. Притежател на разрешението за употреба:** MSD VACCINS, 162 avenue Jean Jaurès, 69007 Lyon, Франция 11. Начин на предписване: RotaTeq трябва да се прилага в съответствие с официалните препоръки. **12. Дата на актуализиране на текста:** 25/08/2020

Лекарствен продукт по лекарско предписание. Преди да предпишете RotaTeq, моля консултирайте се с кратката характеристика на продукта. Дата на последно одобрена КХП: 08/2020

Мерк Шарп и Доум България ЕООД София 1407, бул. „Н. Й. Вапцаров" 55, ет. 1, източно крило, сектори Б1 & Б2 тел.: (02) 819 37 37; факс: (02) 862 51 96; e-mail: info-msdbg@merck.com
Copyright с 2020 Мерк Шарп и Доум България ЕООД. Всички права запазени

Veeva code: BG-ROT-00015 EXP: 10/2022

Хранителни добавки

Ecopharm

Хранителна добавка

Куркума Макс
Curcuma Max

+ Витамин С, Витамин Е и Цинк

Куркума Макс + вит. С, Цинк и вит. Е капсули х 60 има следните ползи:

- Подпомага имунната система в борбата с бактериалните и вирусните инфекции;
- Антиоксидант, потискайки липидната пероксидация и оксидативното увреждане на ДНК
- Мощно противовъзпалително действие (екстрактите от Куркума са толкова ефективни, колкото ибупрофен за лечение на остеоартрит на коляното)
- Подобрява храносмилането

Ecopharm
1407 София, България, ул. Атанас Дуков 29, етаж 3,
Телефон: 02/906 90 70, Факс: 02/ 906 90 71

НОВО!

ОМНИКОD immuno

Сила и устойчивост за цялото семейство!

Прием само веднъж на ден!

- Предлага надеждна и балансирана подкрепа на имунната система
- Поддържа естествената защита и устойчивост на организма
- Ефективен и при необходимост от бързи резултати
- Комбинира патентовани натурални комплекси с клинично доказана ефективност:

Epicor® - естествен сух ферментат на Saccharomyces cerevisiae с висока имуномодулираща и пребиотична активност. Съдържа бетаглюкани, манан-олигозахариди, протеини, антиоксиданти, витамини и минерали.

Nutra-C™ - уникална, обогатена с метаболити форма на вит. С във висока бионаличност, бързо усвояване, продължително задържане, ниска загуба в урината и липса на храносмилателни проблеми след прием

Вит. Д3 и Цинк – важни за нормалната функция на имунната система

Търсете в **СТИНГ АД!**

ТАКТИКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ДЕЦАТА ПОСЕЩАВАЩИ ГОЛЕМИ КОЛЕКТИВИ

Знаем, че има пропуски в този идеален модел, породени от съвременния начин на живот, който налагаме и на децата от най-ранна възраст. Днешните градски деца прекарват относително малко време на вън и в движение, имат съмнителен хранителен режим, а качествения и продължителен сън често е застрашен от прекомерната употреба на електронни устройства.

Родителите прилагаме разнообразни тактики, за да противодействаме на тези фактори и се опитваме да осигурим на децата среда и грижа, в която новото ни поколение да расте здраво и да се развива пълноценно.

Добре идея е, заедно с домашно приготвената храна и включване на свежи плодове и зеленчуци в менюто на децата, да подкрепим режима им с мултивитамини. Заради индустриалното производство на голяма част от съвременната храна, повечето деца не приемат всички витамини и минерали, от които техните подрастващи организми имат нужда.

Серията **желирани мултивитамини Марсианци** е отличен избор, заради оптималния състав на формулите и изключително вкусния и привлекателен за децата формат. Витамините са във формата на желирани марсианчета, ръкавички, шапки и шейни, а вкусовете на отделните късове са на ягода, череша, ябълка, касис и други.

В състава са включени ключови витамини като вит. С и вит. Д, и цинк в оптимални за децата концентрации. Вложени са и други подбрани витамини и минерали, които допринасят за общото детско здраве, жизненост и имунитет.

Трите продукта от серията желирани витамини Марсианци са обогатени с **екстракти на традиционни билки**, които отдавна се използват и ценят у нас.

Отлично познати и топло приети от родители и децата са желираните витамини **Марсианци Черен Бъз** и **Марсианци Ехинация**, а качествата на извлеците от лековитите растения бъз и ехинацея са доказали в годините приноса си към укрепването на здравето.

Децата се върнаха в училищата и градините и съвсем закономерно се възобновиха хремите, кашлиците, температурите и най-общо вирусните инфекции.

Непостоянното време характерно за периода, със суичъри и шушляци сутрин и разсъбличане по тениски следобед, също съществено допринася за сезонните настинки и разболявания.

Не на последно място имаме и ковид пандемия, която устойчиво се настани в живота ни и заплашва нормалното му протичане.

В този контекст всички ние остро осъзнаваме нуждата да се опазим здрави, себе си, близките ни и най-вече децата.

Разбира се, най-адекватно е да водим нормален и здравословен начин на живот в семействата си, така че да осигурим предпоставките за добро общо здраве, жизнена кондиция и балансиран имунитет.

От тази есен има и ново предположение – **Марсианци Защитни Сили**, нов комплекс мултивитамини обогатен с **облепиха**, или както е познат още **ракитник**. Новите желирани витамини осигуряват на децата 100% от препоръчителните дневни дози вит. С, цинк и фолиева киселина, както и нови вкусове като портокал и маракуя, за сигурен и приятен прием. Вложената **облепиха** има множество ползи за човешкия организъм като на челна позиция са **укрепването на имунитета** и благоприятното въздействие върху **хранителната система**. Не са за подценяване и доказаните ползи от приемането на облепиха за **сърдечно-съдовата** система и **кожата** на подрастващите.

С богатия си състав от ценни и подбрани съставки, и също и с отличния си вкус, всеки продукт от серията желирани витамини Марсианци е отличен избор в тактиките на родителите за опазване здравето на децата.

ЗА ЗДРАВ И СИЛЕН ДЕТСКИ ИМУНИТЕТ

www.marsianci.bg

Натуралните продукти

Женственост без пауза

За здрави кости

Без стрес и тревожност

За менструален комфорт

При разширени вени и хемороиди

При мигрена и хронично главоболие

При херпес и за укрепване на имунитета

Не съдържат ГМО, глутен, лактоза, хормони, оцветители и консерванти.

e-mail: onius@mirifemin.com
e-mail: onius@cyclufem.com

www.mirifemin.com
www.cyclufem.com

Грижа за щитовидната жлеза от Натурфарма

НОВО

Тирохелп слоу е научно създадена формула, която допринася за подобряване на състоянието при тиреотоксикоза (хиперфункция на щитовидната жлеза).

С една капсула дневно ще доставите необходимите за нормалното функциониране на щитовидната жлеза- L-карнитин тартрат, пълзящо срещниче, маточина, лавандула, цинк, селен, витамини C, B1, B2, B3, B6, B12 и D.

Тирохелп е специално създадена формула, която подобрява функционалното състояние на щитовидната жлеза при еутироидна или хипотиреоидна функция на щитовидната жлеза и при тиреоидит на Хашимото.

С една капсула дневно ще доставите необходимите за нормалното функциониране на щитовидната жлеза- L тирозин, куркумин, витамин D, селен и цинк.
Не съдържа хормони. Не води до напълняване.

ФЛУРАПИД МАКС
простуда и кашлица

1000 mg/ 200 mg/ 12,2 mg прах за перорален разтвор в саше | Парацетамол/ Гвайфенезин/ Фенилефринов хидрохлорид

- повишена температура
- главоболие и болки в тялото
- болки в синусите
- Възпалено гърло
- кашлица
- запушен нос

БЪРЗО ОБЛЕКЧАВА СИМПТОМИ ПРИ ПРОСТУДА И ГРИП

Дозировка: 1 саше на всеки 4 или 6 часа.

ФЛУРАПИД МАКС ПРОСТУДА И КАШЛИЦА
е лекарствен продукт за възрастни и деца над 15 години, без лекарско предписание.
Преди употреба прочетете листовката.

ИАЛ № А 0190/14.10.2020

FORTEX nutraceuticals

СИЛНА ДОЗА ИМУНИТЕТ В ТОЧНОТО ВРЕМЕ

- ИМУНОМОДУЛИРАЩ ЕФЕКТ
- АНТИОКСИДАНТЕН ЕФЕКТ
- ОБЩОУКРЕПВАЩ ЕФЕКТ
- ТОНИЗИРАЩ ЕФЕКТ

VEGAN ✔ БЕЗ ГМО ✔ БЕЗ ГЛУТЕН ✔ БЕЗ ЖЕЛАТИН

100 % натурален

Препоръчителен дневен прием: два пъти по една капсула (екв. на 280 mg Ехинацея пурпурея, 240 mg Черен бъз, 10 mg Цинк, 200 mg Витамин С), в продължение на 10 дни.

Химакс Фарма ЕООД
1618 София, ул. Горица 8А

CHEMAX PHARMA

02/491 83 74
office@chemaxpharma.com

ПРИРОДАТА НИ ПОМАГА ДА ОСТАНЕМ ЗДРАВИ

Топ 6 съставки за силен имунитет

В древността са смятали, че болестите са наказание от боговете за нашите прегрешения. Днес знаем, че се разболяваме, когато естествената защита на тялото ни е преодоляна от външни заплахи (вируси, бактерии, др. патогени).

Имунитетът – естествената защитна система на нашето тяло.

Имунната ни система има две основни фунции: разузнавателна – събира информация за патогени, бактерии, паразити и други болестотворни организми и отбранителна – произвежда амуниции за изолиране, неутрализиране и унищожаване на нашествениците. Когато имунната система не функционира правилно ставаме по-уязвими към болести – настинки, инфекции, грип, алергии и др.

Особено рискови за имунитета са периодите, когато прекарваме много време на закрито (октомври-март), след боледуване и прием на лекарства, понижаващи имунитета, при контакт с болни, при стрес.

90% от респираторните инфекции се причиняват от вируси, а най-добрият начин да им противодействаме в ранен етап е като подкрепим имунитета си.

Естествените съставки могат да подсилят имунната ни система и да подпомогнат бързото и леко възстановяване

Ето 6 от най-често използваните природни средства за засилване на имунитета :

1. **Ехинацея** – мощен природен имуностимулант, намалява времетраенето на симптомите на настинка и грип
2. **Черен бъз** – силен антиоксидант с благоприятно действие за имунната система и противовирусно действие
3. **Африкански пеларгониум** – активира имунитета, подпомага за по-бързо извеждане на бронхиалния секрет и облекчаване на кашлицата и хремата
4. **Куркума** – суперсъставка със силно противовъзпалително и антимикробно действие
5. **Витамин С** – силен антиоксидант, активира имунитета и спомага за бързо справяне с инфекциите
6. **Цинк** – минерал с важна роля за функционирането на имунната система, ограничава размножаването на вирусите и подпомага заздравяването на рани

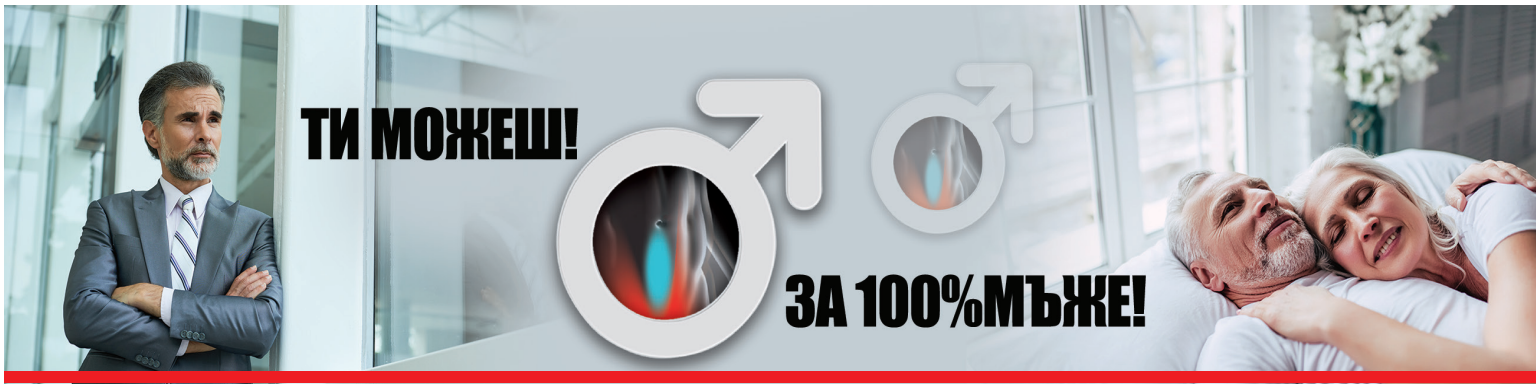

LINOPROST

ЛИНОПРОСТ ДЪЛГОСРОЧНО РЕШЕНИЕ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА МЪЖКОТО ЗДРАВЕ

Ноември е месецът посветен на мъжкото здраве и най-вече на борбата с рака на простатата. Ние от Абофарма подкрепяме световната кампания November, имаща за цел да информира мъжете за проблемите, диагностицирането и начините за запазване на мъжкото здраве.

Честите нощни уринирания при мъжете са сред първите симптоми на увеличена простата или доброкачествена простатна хиперплазия (ДПХ). Те могат да доведат до драстично намаляване качеството на живот, до раздразнителност и хронична умора.

Симптомите се появяват постепенно, но не осъзнаването и игнорирането на проблема могат да предизвикат усложнения и ултимативно да доведат пациента до състояние, при което всякакъв вид последваща терапия може да се окаже неефективна. Подобно на побелелите коси, увеличената простата е състояние, естествено съпътстващо процесите на стареене. Около 50% от мъжете над 50-годишна възраст страдат от ДПХ, а цифрите могат да достигнат стряскащите 90% с напредване на възрастта.

Другите симптоми на ДПХ са затруднено уриниране, забавено начало на уринирането, намалено налягане и накъсване на струята, поява на остатъчни капчици след уриниране, чувство за недоизпразване на пикочния мехур и нарушена сексуална функция.

ДПХ може да причини сериозни нарушения във функцията на пикочния мехур, бъбреците и сексуалната функция на мъжа. Затова превенцията и грижата за здравето на простатата са от изключително значение и е важно мъжете да проверяват периодично състоянието си след навършване на 40-годишна възраст!

Уголемяването на простатата може да бъде овладяно още в начален стадий с ЛИНОПРОСТ. Благодарение на съдържащите се в него 4 биологично-активни вещества от първа степен на доказана клинична ефективност, включени в последните насоки за лечение на ДПХ от Европейската асоциация по урология, той е изключително подходящ за облекчаване на симптомите на доброкачествена простатна хиперплазия, както и за превенция. Съдържа растителни екстракти от Сау Палмето, Африкански Пигеум, Коприва и Ликопен, които заедно допринасят за нормалната функция на простатата.

Наличието на Африкански Пигеум в състава на ЛИНОПРОСТ го прави уникален и го отличава от всички продукти на пазара! Познат от древността, Африканският Пигеум се използва за поддържане състоянието на простатата, нормализиране нивата на тестостерон при мъжете и поддържане на сексуалната функция.

ЛИНОПРОСТ облекчава симптомите на ДПХ, посредством няколко механизма на действие:

- **Потиска растежа на простатата**, като блокира секрецията на вещества, предизвикващи възпаление и възстановява нарушения хормонален баланс.

- **Улеснява уринирането**, увеличава силата на струята и намалява напрежението в тазовото дъно.

- **Намалява отока на простатата** и оказва **мощно антиоксидантно действие в жлезата**, като в същото време запазва и подобрява сексуалната функция!

- **Потиска дългосрочно възпалението и предпазва от простатен карцином**

ЛИНОПРОСТ е безопасен продукт, който може да се използва продължително време и няма странични ефекти.

Той дава едно дългосрочно решение за превенция и поддържане на мъжкото здраве и самочувствие, което осигурява добро качество на живот!

Botanic

Цинк - хелатен лесноусвоим
Селен - органична форма
Витамин D3 - натурален
Витамин С - щадяща стомаха форма

ЗинСеД®
за имунната система

ЗинСеД е лесноусвоима формула за имунната система и нормалното функциониране на организма. Цинкът поддържа защитните сили на организма и нормалния синтез на ДНК. Органичният селен е мощен антиоксидант. Витамин D3 допринася за нормалната функция на имунната система и обмяната на минерали. Витамин С благоприятства имунния капацитет и възстановителните процеси на организма.

Търсете в аптеките или онлайн на www.botanic.cc

02/821 15 00

Лесноусвоима формула за здрава имунна система

www.botanic.cc

Atoderm
Huile de douche & Intensive baume

ПРОГРАМА ЗА УСПОКОЕНА И ЗАЩИТЕНА КОЖА БЕЗ РАЗДРАЗНЕНИЯ

SKIN BARRIER THERAPY™

#Stronger *together*

1

Нежна хигиена,
подхранваща кожата

2

Комфортна,
успокояваща грижа

+93% хидратация
Комбинирана доказана ефикасност[1]

100% подхранена кожа[2,3]
Гарантиран комфорт и защита

100% приятна текстура[2,4]
Подходяща за цялото семейство

БИОЛОГИЯТА В ПОЛЗА НА ДЕРМАТОЛОГИЯТА

[1]Потребителски тест, комбиниращ употреба на Atoderm Huile de douche и Atoderm Intensive baume, проведен с 11 пациенти за 21 дни през зимата.
[2]Потребителски тест, проведен с Atoderm Huile de douche под педиатричен контрол с 15 деца за 7 дни, 2014.
[3]Потребителски тест, проведен с Atoderm Intensive baume с 20 пациенти за 21 дни, октомври 2018.
[4]Потребителски тест, проведен с Atoderm Intensive baume под педиатричен контрол, с 15 деца за 15 дни, Полша, 2013.

BIODERMA
LABORATOIRE DERMATOLOGIQUE

3 ЕСЕНЦИАЛНИ СЕРАМИДА ЗА
ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ
НА
ЕСТЕСТВЕНАТА КОЖНА БАРИЕРА

CeraVe
DEVELOPED WITH DERMATOLOGISTS

MVE технология

ПРОДЪЛЖИТЕЛНО ОСВОБОЖДАВАНЕ НА АКТИВНИТЕ СЪСТАВКИ
ЗА ХИДРАТИРАНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ДЕН

VICHY
LABORATOIRES

ПРИ ПОКУПКА НА ПРОДУКТ
ГРИЖА ЗА КОЖАТА **VICHY.**
ВЗЕМЕТЕ
КОМПЛИМЕНТ
ИЗИСКАНО ПОРТМОНЕ* **VICHY**

*Специалното предложение включва дневни кремове, нощни кремове, кремове за околоочен контур, серуми от гамите Aqualia Thermal. Idealia, Mineral 89, Slow Age, Liftactiv Supreme, Liftactiv Specialist, Neovadiol, Normaderm. Предложението е валидно до изчерпване на количествата комплименти, като не се комбинира с други специални предложения и промоции.

http://bg.e-spasatel.com

НОВО от СПАСАТЕЛЬ

[70] СПАСАТЕЛЬНЫЙ КРУГ®
Интимен гел с пребиотици и салвия

Специален козметичен продукт, предназначен за грижа и регенерация на интимните зони и лигавиците, създаден на базата на пребиотичен комплекс, пантенол и натурални екстракти от градински чай (салвия) и сладък корен. Гелът интензивно стимулира възстановяването на здравата екосистема на кожата, затова се препоръчва употребата му в случаите на свързани с нарушения ù баланс проблеми - сърбеж, раздразнения, неприятни миризми и др. Увеличава комфорта при полов акт при жени с недостатъчна вагинална секреция, подходящ е при всички случаи на 'сухо влагалище', независимо от причините за това състояние.

[137] СПАСАТЕЛЬНЫЙ КРУГ®
Хиалуронова киселина 3% гел (30мг/г)

Хиалуронова киселина с ниско молекулно тегло в концентрация 10 mg/g прониква чак в епидермиса и стимулира физиологичното производство на колаген, което увеличава плътността на кожата, намалява дълбочината на бръчките и предотвратява появата на нови .

Хиалуронова киселина с високо молекулно тегло в концентрация 20 mg/g спира до повърхността на епидермиса като не само предотвратява прекомерната загуба на влага, но и активно „абсорбира“ влагата от въздуха. Гелът е подходящ и при слънчево изгаряне, изгаряния след солариум, след лазерни процедури, химичен или механичен пилинг.

[127] СПАСАТЕЛЬ® ФОРТЕ балсам

[90] СПАСАТЕЛЬ® Гел с колоидно сребро, хиалуронова киселина, пантенол и екстракт от корените на Черен оман

[74] СПАСАТЕЛЬ® Венофорт™ с екстракт от конски кестен

[52] СПАСАТЕЛЬ (СПАСАТЕЛЬНЫЙ КРУГ)® Катранен балсам с рибено масло и рициново масло.

[89] СПАСАТЕЛЬ® Загряващ козметичен масажен крем с екстракт от люти чушки и витамин В3

[91] СПАСАТЕЛЬ® Крем с колоидно сребро, витамин А, млечни липиди, цинков окис и пантенол

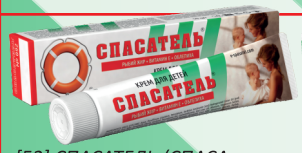

[52] СПАСАТЕЛЬ (СПАСАТЕЛЬНЫЙ КРУГ)® Катранен балсам с рибено масло и рициново масло.

[71] СПАСАТЕЛЬ® Хондроитин 1000

[67] СПАСАТЕЛЬ® Кремогел с колоидно сребро и пантенол

*Попитайте Вашия дилър за текущата промоция на продуктите от сериите **Спасатель** и **Спастельный круг***
*Вносител за България: **ЕТА СИС ООД***
*гр. Варна тел. **0878 847 002***

ИНДИВИДУАЛЕН ПОДХОД В ЛЕЧЕНИЕТО...

ОКУЦЕЛЛ - СЕМЕЙСТВО с **ТРАДИЦИЯ** и **ИНОВАЦИИ**

Традиция

При сухи очи
Овлажняващи капки

Ново поколение капки за очи - Хиалуронова киселина адаптирана за пациентите

При сухи очи
Новото поколение капки за очи - за почти всички пациенти

При много сухи очи
Новото поколение капки за очи - дълготраен ефект през деня и нощта

Ново поколение средства за сухи очи - специалните спрейове за очи

При нарушен липиден слой
За сухи очи при повишено изпарение на сълзите

При парещи, зачервени и сърбящи очи
Защитава очите при алергии (от полени, прах и други външни фактори)

ВАРИЦЕЛАТА МОЖЕ ДА Е МНОГО ЗАРАЗНА, ЗАТОВА СЕ ДОВЕРЕТЕ НА VARIVAX®.

ВАКСИНИРАЙТЕ СВОИТЕ ДЕЦА, ЗА ДА ЦЕЛУВАТ ТЕ БОЛНОТО МЕЧЕ!

MSD

VARIVAX®
Ваксина срещу варицела, жива

ЛЕКАРСТВЕН ПРОДУКТ ПО ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ. ПРЕДИ ДА ПРЕДПИШЕТЕ VARIVAX®, МОЛЯ КОНСУЛТИРАЙТЕ СЕ С КРАТКАТА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРОДУКТА!

Varivax®. Съкратена информация за предписване

Повече информация може да намерите в Кратката характеристика на продукта. Електронен адрес: https://spconline.msd-info.net

За допълнителна информация или за да съобщите за нежелана лекарствена реакция използвайте: dpoc.bulgaria@merck.com

Име на лекарствения продукт: Varivax®, ваксина срещу варицела (жива ваксина). Качествен и количествен състав: След разтваряне, една доза (0,5 ml) съдържа вирус на варицела Oka/Merck щам (жив, атенюиран) ≥ 1350 PFU. Терапевтични показания: За ваксиниране срещу варицела при лица на възраст от 12 месеца; може да се прилага на бебета от 9 месеца при специални обстоятелства (вж. точки 4.2, 4.4 и 5.1 на КХП). Дозировка и начин на приложение: За лица на възраст от 9 до 12 месеца е необходима втора доза, която трябва да се приложи след минимален интервал от 3 месеца; за лица на възраст от 12 месеца до 12 години между първата и втората доза трябва да има интервал от поне един месец; лица на възраст 13 години и по-големи трябва да получат две дози с интервал от 4–8 седмици. Ако интервалът между дозите надвишава 8 седмици, втората доза трябва да се приложи възможно най-скоро. Ваксината се инжектира интрамускулно (IM) или подкожно (SC). (вж. точки 4.2 и 5.1 на КХП).Противопоказания: Анамнестични данни за свръхчувствителност към всяка ваксина срещу варицела, или някое от помощните вещества, включително неомицин. Ваксинирането трябва да се отложи при заболяване, протичащо с температура > 38,5°C. Активна нелекувана туберкулоза, кръвни дискразии, левкемия, лимфом от всякакъв вид или други злокачествени неоплазми, засягащи хемопоетичната и лимфна системи. Провеждащо се имуносупресивно лечение, тежък хуморален или клетъчен (първичен или придобит) имунен дефицит. Бременност. (вж. точки 4.4, 4.8 и 6.1 на КХП). Специални предупреждения и предпазни мерки при употреба: Както при всички инжекционни ваксини, винаги следва да се разполага с подходящо медикаментозно лечение в случай на редки анафилактични реакции след прилагане на ваксината. Реципиентите на ваксината трябва да се опитват да избягват, когато е възможно, близки контакти с податливи високорискови лица за период до 6 седмици след ваксинацията и трябва да избягват употребата на салицилати за период от 6 седмици след ваксинацията (вж. точка 4.4 на КХП). Нежелани лекарствени реакции: Най-честите нежелани реакции, съобщени при употребата на Varivax® са: треска, обрив, морбили/рубеолоподобен обрив, варицелоподобен обрив (генерализирано средно 5 лезии), еритема на мястото на инжектиране, обрив, болка / чувствителност / болезненост , подуване и подобен на варицела обрив (средно 2 лезии мястото на инжектиране висока), температура ≥ 37,7°C орално. За повече инфопрмация вж. т. 4.8 на КХП. За клинично значими взаимодействия с други лекраствени продукти (вж. т. 4.5 на КХП): Varivax® не трябва да се смесва с друга ваксина или друг лекарствен продукт в същата спринцовка. Други инжекционни ваксини или други лекарствени продукти трябва да се прилагат като отделни инжекции и на различни места в тялото. Клинично значима информация за специфични популации (бременност, кърмене, фертилитет): Бременни жени не трябва да бъдат ваксинирани с Varivax®. Трябва да се избягва забременяване 1 месец след ваксинирането. Поради теоретичния риск от предаване на вирусен щам на ваксината от майката на бебето, Varivax® обикновено не се препоръчва при кърмещи майки. (вж. точка 4.6 на КХП). Притежател на разрешението за употреба: Merck Sharp & Dohme B.V., Waarderweg 39, 2031, N Haarlem, Нидерландия Начин на предписване: В съответствие с официалните препоръки. Дата на актуализиране на КХП: 28-07-2020

Мерк Шарп и Доум България ЕООД

София 1407, бул. „Н. Й. Вапцаров“ 55, ет. 1, източно крило, сектори Б1 & Б2 тел.: (02) 819 37 37; факс: (02) 862 51 96; e-mail: info-msdbg@merck.com

Veeva code: BG-VVX-00005 EXP 09/22

Copyright© 2020 Мерк Шарп и Доум България ЕООД

Всички права запазени.

Стинг АД

www.stingpharma.com

web.stingpharma.com

Стинг АД

Стинг АД